

Ellujäämiskursus välisruumis: Kuidas soovidest vormida ehitusprojekt

Priit Ingver

Volitatud maastikuarhitekt, tase 7
Maastikuarhitektuuribüroo Verte!

EUROPE
URBA
INITIATI

 VERTE!
MAASTIKUARHITEKTUUR

SISSEJUHATUS

SOFTAcademy piloot Mustamäel

Meie **eesmärk** on välisruumis läbi viia **positiivne muutus** ja **parandada linna süsteeme**.

Projekt algas 03.2024, hetkel hooneid ehitatakse ja välisruumi projekt on ehitusloa menetluses

Hoovialast - koduhooviks!

MEELDETULETUS

Hoone on vaid **üks osa** välisruumist. **Tegeleda tuleb tervikuga!**

Igal muutusel on **kõrvalmõjud**. Positiivsed ja negatiivsed.

Iga toiminguga puhul **kaalutlusvajadus** - kas positiivsed mõjud ületavad negatiivseid.

NB! Välisruumis muutuseid tehes “tungid” inimese **isiklikku ruumi** ehk koju.

EESMÄRGI SEADMINE

Mitte probleemi lahendamine vaid **eesmärgi täitmine!**

Eesmärgi sõnastuses on juba **osa lahendusest.**

"Probleem on, et meil pole kuskile parkida" VS. "Meie eesmärk on, et meie koduhoovis oleks **rohkem parkivaid autosid**"

Eesmärgi välja toomine **avab diskussiooni**. "Mitu tükki rohkem?" "Aga kui vajadus kasvab?" "Mis puudest saab?" jne.

Täpsem eesmärk - selgem siht. (Möödetav eesmärk)

OHT! - Probleem on nii tugev, et võimalikke ohtusi ei nähta. Ollakse "valust pimestatud". Kiire probleemide lahendamine üldiselt keskendub olemasoleva valupunkti leevendamisele sealjuures **kaasnevaid negatiivseid mõjusi arvesse võtmata.**

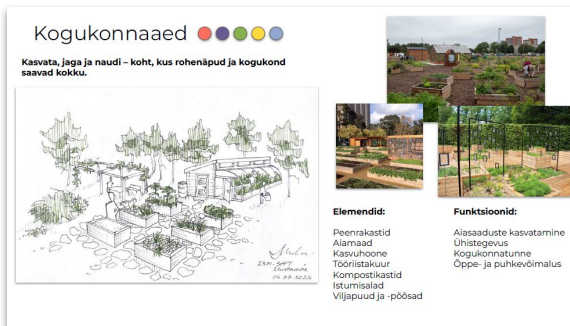
1. VÕIMALUS - IDEEKORJE

Kaasamise vaikne algus

Anonüümne küsitlus igale vastajale sobivas formaadis ja keeles.

OHT! - Tuleb osata **küsida**. Kõige levinum vastus on: “Koduhoovis tahan ennast tunda hästi ja turvaliselt. Ja muidugi tahan, et seal oleks midagi teha.”

Lisaks veel: "Rohelust ja puid võiks rohkem olla ... ja rohkem parkimiskohti ka"

2. VÕIMALUS - OMA IDEE

Idee peab langema **viljakale pinnasele**. Kogu ideele "JAH"-e, mitte "EI"-sid.

Kui võimalus, siis aruta ideed kohaliku kogukonna eestvedaja või sädeinimesega.

Idee **jagamine** teeb idee paremaks

"Me saaks vanaema õue, kui me rajame sinna peenrad"

"Vanaemal on selg haige ja veel parem mõte on teha tõstetud peenrakastid"

Koos mõttekaaslastega on ideed **julgem** KÜ koosolekul esitada. Idee **mõjub** tugevamalt.

OHT! - Kogukond ei ole aktiivne või on hea idee, aga ei leia toetajaid või ei soovi minna konflikti. Ühistu koosolekul võtavad sõna agressiivsed lärmajad. Mõte summutatakse enne arutelu. "Meil on tähtsamad asjad kui see - nagu näiteks parkimine"

Tuleb kokku leppida **raamistik**

Kõiki soove **ei ole võimalik täita**. Ruum ei veni suuremaks.

Teoreetiline baas - kaasamine.ee

Kommunikatsioon kõige olulisem. Ükski arvamus või tõekspidamine ei ole vale.

Peenrakasti võib teha ilma vanaemaga arutamata, aga võibolla on **naabritädi jaoks** väga oluline, et kast oleks ühest servast natuke laiem ja ta saab sinna oma asjad toetada või seal istuda.

OHT! - Kaasamine ei tähenda, et kõike tehakse just nii nagu arvaja soovib. See tekitab pahameelt: "Ei tehtud seda mida tahtsin - mind ei kaasatud" "See on vastu minu soovidele" "Meist (minust) sõidetakse üle" jne.

KOOSLOOME

on kaasamise **töötuba**, kus lahendatakse ruumi koos.

Inimesed näevad, tajuvad ja saavad ruumist **erinevalt** aru.

Töötoa või koosloome meetodi valida vastavalt teemale.

SOFTAcademy koosloome töötuba oli **1:100 maketi ja mõõtkavas elementidega**

OHT! - Vaikivat enamust see ei huvita - ei tulla kohale (pole valus, kõik on ok, midagi muuta nagunii ei saa etc.), Kohaletulnute sotsiaalne vastutus on vähene.

ESKIIS

on ülemineku etapp koosloomest **ametlikku menetlusse**

Eskiis on viimane etapp, kus saab muudatusi teha lihtsamalt.

Sõltuvalt soovitud lahendusest võib eskiis olla **projekteerimistingimuste (PT)** küsimise aluseks.

PT määrab ja lukustab väga suures osas lahendust.

Eskiisiga on võimalik ka ebatraditsioonilistele lahendustele arvamust küsida.

OHT! - Eskiis on liiga üldine ja projekteerimistingimused on lahenduse jaoks liiga jäigad. Detailse eskiisi tegemine nõuab rohkem aega ja raha ning ei pruugi olla PT-ga realiseeritav - ehk tuleb teha mitu eskiisi.

EELPROJEKT (EP)

on ehitusprojekti **esimene etapp**

Kaasamine ja koosloome elanikega on lõppenud. Tehniline projekteerimine ja **koostöö KOViga**.

Suur erinevus hoonete projekteerimisega. Välisruum on **avatud, dünaamiline ja pidevas muutumises** olev keskkond.

“Valemisse” **lisanduvad** elusad materjalid nagu muld, vesi, taimestik, loomastik, kliima ja lisaks piirid ning kaitsevööndid, pluss erinevad huvid, vajadused, funktsioonid jne.

OHT! - Liiga innovaatiline lähenemine võib KOV ametkonnad omavahel krussi keerata ning projekteerija peab lahendama võimatu ülesande.

EELPROJEKT (EP)

on ehitusprojekti **esimene etapp**

Kaasamine ja koosloome elanikega on lõppenud. Tehniline projekteerimine ja **koostöö KOViga**.

Suur erinevus hoonete projekteerimisega. Välisruum on **avatud, dünaamiline ja pidevas muutumises** olev keskkond.

“Valemisse” **lisanduvad** elusad materjalid nagu muld, vesi, taimestik, loomastik, kliima ja lisaks piirid ning kaitsevööndid, pluss erinevad huvid, vajadused, funktsioonid jne.

Eelprojekt “lõpeb” ehitusloa või ehitusteatisega

OHT! - Liiga innovaatiline lähenemine võib KOV ametkonnad omavahel krussi keerata ning projekteerija peab lahendama võimatu ülesande.

KORDUMA KIPPUVAD VASTUSED

Ideefaasis on ehitusmaksumust võimatu täpselt arvutada. Eelprojekti alusel saab ehitaja teha adekvaatse hinnapakumise.

Projekteerimise hind ei näita ainult "joonte tõmbamist", vaid muuhulgas ka vastutuse võtmist.

Ajakulu annab ette suuresti tööde järjekord, töö keerukus, seadusandlus ja haldusmenetlus.

“Vaba ruum” on sageli illusioon. Muru all kulgevad tehnovõrgud omavad kaitsevööndeid, kuhu ei tohi istutada kõrghaljastust ega rajada vundamente.

Välisruumi projekt loob tervikliku nägemuse, et vältida hilisemaid ruumilisi konflikte. Ehitustegevust saab läbi viia etappidena.

Jah, puu juured ulatuvad palju kaugemale kui selle võra ning juurekaitse alas kaevetöid üldjuhul teha ei tohi.

Maastikuarhitekt on mõistlik kaasata nii vara kui võimalik.

KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED

Kuidas meiega **kontakti** saada?

e-mail: priit@mabverte.ee

koduleht: mabverte.ee

jälgimiseks: www.facebook.com/MABVerte

lugemiseks: [Linkedin - Verte!](#)

Priit Ingver

EKÜL XXIX Foorum
09.10.2026